

ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ

ವಾಲಪ್ಪ ಸುಬ್ಬಪ್ಪ ಲಮಾಣಿ *

* ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಂ.ಜಿ.ಪಿ.ಸಿ ಕಲಾ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಹಾಗೂ ವಿಜ್ಞಾನ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಮುದ್ದೇಬಿಹಾಳ

ಸಾರಾಂಶ (Abstract)

ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ಭಾರತದ ಮಹಾನ್ ವಿಚಾರವಾದಿ, ಮಾನವೀಯತೆಯ ಹರಿಕಾರ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮುತ್ಸದ್ಧಿ. ಅವರ ಬದುಕು, ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಕೂಡ ಭಾರತದ ಕೋಟ್ಯಾನುಕೋಟಿ ದಲಿತರು, ಹಿಂದುಳಿದವರು, ಅಲ್ಪ ಸಂಖ್ಯಾತರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತಿತರರ ವಂಚಿತ ಜನ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ದಾರಿದೀಪ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪುರೋಹಿತಶಾಹಿ, ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ, ವಸಾಹಾತುಶಾಹಿ ಮತ್ತಿತರ ಜನವಿರೋಧಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಹೋರಾಡಿ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯದ ಜ್ಯೋತಿ' ಎಂದು ಜಗದ್ವಿಖ್ಯಾತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರು ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳು, ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಗತ್ಯತೆಯ ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯ ಪದಗಳು (Keywords): ಅಂಬೇಡ್ಕರ್, ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ, ಶೋಷಣೆ, ಸಂವಿಧಾನ, ಸಮಾನತೆ.

ಪೀಠಿಕೆ

ಭಾರತ ಕಂಡ ಅಪರೂಪದ ಜ್ಞಾನಿ, ಮಾನವತಾವಾದಿ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರು ಡಾ. ಭೀಮರಾವ್ ರಾಮ್‌ಜಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಆಳವಾದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮೇಧಾವಿಯಾಗಿದ್ದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಜನ್ಮದಿನವನ್ನು ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಏಪ್ರಿಲ್-14 ರಂದು 'ವಿಶ್ವಜ್ಞಾನ ದಿನ'ವನ್ನಾಗಿ ಆಚರಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಇದು ಎಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರು ಹೆಮ್ಮೆ ಪಡುವಂತಹ ವಿಷಯ. ದೀನ-ದಲಿತರ ಬಾಳಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಿ 'ದಲಿತರ ಸೂರ್ಯ'ನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಉಜ್ವಲ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರದು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಜಾತೀಯ ಕಬಂಧಭಾಹುಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಜ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭೆಯಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವ, ಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಜಗತ್ತಿಗೆ ತೋರ್ಪಡಿಸಿದ ಮಹಾನುಭಾವ. ಮಾನವ ಮಾನವನನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವ ಬದಲಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿಸಿದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. 'ಶಿಕ್ಷಣ, ಸಂಘಟನೆ, ಹೋರಾಟ' ಎಂಬ ತ್ರಿತ್ವಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ವಂಚಿತರಾದ ಸಕಲ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತಂದ ವೈಚಾರಿಕ ಚಿಂತಕ. ಜೀವನದ ಸರ್ವ

Please cite this article as: ವಾಲಪ್ಪ ಸುಬ್ಬಪ್ಪ ಲಮಾಣಿ (2021). ಬಾಬಾ ಸಾಹೇಬ್ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ. ಪ್ರತಿಬಿಂಬ: ಮಲ್ಟಿಡಿಸಿಪ್ಲಿನರಿ ಕನ್ನಡ ರಿಸರ್ಚ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಐಐಎಂಆರ್‌ಡಿ, 3(1), ಪು.ಸಂ. 52-59

ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ ಉದಾತ್ತ ವಿಚಾರವಾದಿಯ, ಪ್ರವಾದಿಯ ಘನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅವರದು. ಅವರ ಹೆಸರೇ ಕೋಟ್ಯಂತರ ಜನರಿಗೆ ಸ್ಪೂರ್ತಿ. ದಮನಿತರ ದನಿಯಾಗಿ, ಶೋಷಿತರಿಗೆ ಕಿವಿಯಾಗಿ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಬಲವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಲು ಕಲಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ನಾಯಕ.

ಕೆಲವರು ತಮ್ಮ ಸಾಧನೆಯಿಂದಲೇ ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸತ್ತ ನಂತರವು ಬದುಕಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಬದುಕಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಸತ್ತಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯದಕ್ಕೆ ಉದಾಹರಣೆ ನೀಡಲು ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಜನರು ಸಿಗುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ ಮೊದಲನೆಯದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಕೋಟಿಗೊಬ್ಬರು ಸಿಗುವುದು ದುರ್ಲಭ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಿಂದೆಯೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ, ಬಹುಶಃ ಮುಂದೆಯೂ ಸಿಗುವುದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದು. ಅಂತಹ ವಿರಳಾತೀತವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರದ್ದು. ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾಗಿ 'ಸರ್ವಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ' ಹೊಂದುವುದು ಸುಲಭದ ಮಾತಲ್ಲ, ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ 'ಸರ್ವ ಸಮುದಾಯದ ಒಡನಾಡಿಯಾಗಿ' ಬೆಳೆದರು ಎಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ. ಅಸಮಾನತೆಯೇ ತುಂಬಿದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯ ಕಾನೂನನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿದ 'ಆಧುನಿಕ ಮನು' ಎಂಬ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಬೃಹತ್‌ರಾಷ್ಟ್ರ ಭಾರತಕ್ಕೆ ತಕ್ಕದಾದ ಹಾಗೂ ಜಗತ್ತಿನ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಲಿಖಿತ ಸಂವಿಧಾನ ರಚಿಸುವಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಿ 'ಸಂವಿಧಾನ ಶಿಲ್ಪಿ' ಎಂಬ ಅಭಿದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಚಿಂತಕನನ್ನಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜದ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗಿದ್ದ ದೃಷ್ಟಿಕೋನ ಅವರನ್ನು ಸಾರ್ವಕಾಲಿಕವಾಗಿ, ಅವರೊಬ್ಬ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹರಿಕಾರರಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಕಾಳಜಿ

ಸಾಮಾಜಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಸುಧಾರಣೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಅಸಮಾನತೆ, ತಾರತಮ್ಯ, ಉಚ್ಚ-ನೀಚ, ಬಡವ-ಬಲ್ಲಿದ, ಜಾತಿ-ಮತದಂತಹ ಅನಿಷ್ಟಗಳು ತೊಲಗದ ಹೊರತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸದು ಎಂಬುದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರ ದೂರದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದರು. ಆ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾಜದ ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯದವರನ್ನು ಅದು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅಂದು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಅದರ ಪ್ರತಿಫಲವೇ ಇಂದಿನ 'ಸರ್ವರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ'ವೆಂಬ ಘೋಷವಾಕ್ಯ. ಸರ್ವ ಜನಾಂಗದವರು, ಮತದವರು, ಜಾತಿಯವರು, ಬಡವ, ಶ್ರೀಮಂತರು ಪ್ರಸ್ತುತ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭಾಗವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ಅಂದು ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ನಾವು ಇಂದಿನ ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವರು ಇದರ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅವಕಾಶವನ್ನು ಒದಗಿಸಿದರು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಸಂವಿಧಾನದ 45ನೇ ವಿಧಿಯು "6 ರಿಂದ 14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರ ದೂರದರ್ಶಿತ್ವಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಇಂತಹ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಲೋಕೋದ್ಧಾರ ಗೈಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ತತ್ವಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು

ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವುಗಳೆಂದರೆ ಸಮಾನತೆ, ನ್ಯಾಯಪ್ರಜ್ಞೆ, ಸತ್ಯಶೀಲತೆ, ನೈತಿಕತೆ, ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದಂತಹ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಅದು ಹೊಂದಿರಬೇಕು. ಅಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟ ಕಾಣಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಭುತ್ವ ಕೇಂದ್ರಿತವಾಗಿರದೆ ಸರ್ಕಾರದ ಅಧೀನವಾಗಿರಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. 16 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕುರಿತು ಹೀಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಮೌಲಿಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ವಿದೇಶದಿಂದ ಭಾರತಕ್ಕೆ ಮರಳಿದ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು 1923 ರಲ್ಲಿ ಮೊದಲೇ ತಾವು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಹಿತವಾದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನಡುವೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನೊಬ್ಬ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ಕಷ್ಟದಾಯಕವಾದುದು. ಹಣದ ಸುಲಿಗೆಗಾಗಿ ಬೆನ್ನುಬೀಳದೆ ತೀರ ಬಡವರಿಂದ ದುಡ್ಡನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮೊಕದ್ದಮೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇತರರ ಪರವಾಗಿ ವಕಾಲತ್ತು ವಹಿಸಿ, ಜಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂದರೆ ವಕೀಲ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾಯಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳು ಸಾಧ್ಯವೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಕೊಡುವ ಹಂಬಲ ಅವರದಾಗಿತ್ತು. ಮನುಷ್ಯ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅವರು ಬಯಸಿದ್ದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ಪುರಸಭೆ, ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು “ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಶಾಪವೆಂದು ಅದು ನಿರ್ಮೂಲನೆಯಾಗದ ಹೊರತು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಭವಿಷ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ತಮಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮವಿರುವುದಾದರೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಬಯಕೆ ಇದೆ ಎಂದು ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.” ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ಮೂಲೋತ್ಪಾಟನೆಗಾಗಿಯೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ತಮ್ಮ ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸಿದರು. ಇದರ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. 1924 ರಲ್ಲಿ, ಮಾರ್ಚ್ 9 ರಂದು ‘ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಹಿತಕಾರಿಣಿ ಸಭೆ’ ಜನ್ಮತಾಳಿತು. ಚಿಮನನ್‌ಲಾಲ್ ಹರಲಾಲ್ ಸೆಟಲ್‌ವಾಡ ಅವರು ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ, ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಾರ್ಯಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿಯೂ ಆಯ್ಕೆಗೊಂಡರು. ಇದರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ ಶಿಕ್ಷಣ ಪ್ರಚಾರ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯ ಸ್ಥಾಪನೆ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಗತಿ, ಕುಂದು ಕೊರತೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಮನವಿ ಮುಂತಾದ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ಉದ್ಧಾರ ಮಾಡುವುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಪದೇ ಪದೇ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು “ಆರ್ತರಿಗಾಗಲೀ, ಅತ್ಯಂತ ಕಡುಬಡವರಿಗಾಗಲೀ, ಗುಲಾಮರಿಗಾಗಲೀ, ನಿರ್ಗತಿಕರಿಗಾಗಲೀ ಸ್ವಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ವಿಮೋಚನೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಹೊರತು ಅನ್ಯರ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗದು. ಆತ್ಮಗೌರವವಿಲ್ಲದ, ಆತ್ಮೋದ್ಧಾರಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ಜನರಿಗೆ ಪಾಶವಿಕ ಜೀವನವೇ ಗತಿಯೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಹಲವು ಪ್ರಬುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಗಳ ಸಮಾಗಮವಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಂವಿಧಾನ ತಜ್ಞ, ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ರಾಜ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಇತಿಹಾಸಕಾರ, ಬ್ಯಾರಿಸ್ಟರ್ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ದುರಂತವೆಂದರೆ ಭಾರತದಂತಹ ಶ್ರೇಣಿಕೃತ ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾಗಿರುವ ನಾವುಗಳು ಅವರನ್ನು ಓದುವಾಗ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಿ ಓದುವವರೆ ಹೆಚ್ಚು. ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಓದುವವರು ಇದೊಂದು ಮನೋಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಕೇವಲ ಭಾರತ ಕಂಡ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನಿ ಅಲ್ಲದೆ ಜಗತ್ತು ಕಂಡ ಅಪರೂಪದ ಜ್ಞಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಾಗಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಾರೆ.

ಪ್ರಭಾವಿ ನಾಯಕರ ಮಧ್ಯ

ಭಾರತ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಾದಾಗ ಅಂದಿನ ನಾಯಕರಾದ ವಲ್ಲಭಬಾಯಿ ಪಟೇಲ, ಜವಹರಲಾಲ ನೆಹರು ಅವರುಗಳು ಭಾರತ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಕಾಲಮಾನದಲ್ಲಿ ಯುರೋಪಿನ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿ ಐವರ್ ಜೆನ್ನಿ ಅವರನ್ನು ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕರು ಭೇಟಿಯಾಗುತ್ತಾರೆ. ಐವರ್ ಜೆನ್ನಿ ಭಾರತೀಯ ನಾಯಕರ ಅಹವಾಲನ್ನು ಕೇಳಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ನೀವು ದಾರಿ ತಪ್ಪಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ ನಿಮ್ಮಂತಹ ಬಹುಭಾಷಾ, ಬಹುಜನಾಂಗ, ಬಹುಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ನನ್ನಿಂದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬರೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ದೇಶದ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಬರೆಯುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಏಕೈಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ನಿಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇದ್ದಾರೆ ಅವರೆಂದರೆ, ಅದು ಡಾ. ಬಿ.ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಮಾತ್ರ” ಈಗ ನಮ್ಮ ನಾಯಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ‘ಕೂಸು ಕಂಕುಳಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊರೆಲ್ಲ ಅಲೆದರು’ ಎಂಬಂತಾಯಿತು. ಐವರ್ ಜೆನ್ನಿ ಅವರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಾಯಕರು ನೇರವಾಗಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಬಳಿ ಬಂದು ನಡೆದ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲವು ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿ ಮತ್ತು ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಮಧ್ಯೆ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಯಗಳಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಭೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವಲ್ಲಿ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರಿಗೆ ಇವಾವವು ಅಡ್ಡ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ ಅವರಲ್ಲಿರುವ ಅವರ ಉದಾತ್ತತೆ. ತಕ್ಷಣ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, “ಮೊದಲೆ ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರರವರಿಗೆ ನಾನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಸಂವಿಧಾನ ಬರೆಯಲು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಅದಾಗಲೇ ಪಾಕಿಸ್ತಾನಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಾಂಗ್ಲಾದಿಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಸಂವಿಧಾನ ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯತ್ವಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಸ್ಥಾನವು ದೇಶದ ವಿಭಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ರದ್ದಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಮುಂಬೈಯಿಂದ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಅಂಬೇಡ್ಕರರಿಗೆ ಸದಸ್ಯತ್ವವನ್ನು ಕೊಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲ ಆಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕರಡು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 7. ಕರಡು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ಕಾರ್ಯ ಅವರ ಪ್ರತಿಭೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕರಡು ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಏಳು ಜನ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ದೂರದ ದಕ್ಷಿಣದಿಂದ

ಆರೋಗ್ಯದ ಸಮಸ್ಯೆಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು ಸದಸ್ಯರು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನಿಬ್ಬರು ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದು ಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರರೊಬ್ಬರೆ ಎಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ಕರಡು ಸಮಿತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಅವರು ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡಿದ ವಿಚಾರಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಮೌಲ್ಯಯುತವಾಗಿವೆ.

ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಮೊದಲ ಕಾನೂನು ಮಂತ್ರಿ ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್‌ರು ಚಿಂತನೆಯ ಫಲವೇ ಇಂದಿನ ಒಡಿಶಾದಲ್ಲಿ ಮಹಾನದಿಗೆ ಕಟ್ಟಿರುವ 'ಹಿರಾಕುಡ್ ಅಣೆಕಟ್ಟು' ಆಗಿದೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. 1936 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಖ್ಯಾತ ಇಂಜಿನಿಯರ ಸರ್ ಎಂ. ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಯ್ಯನವರು ಮಹಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹವನ್ನು ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾನದಿಯ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಮುಳುಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾರಣ ಬ್ರಿಟಿಷರನ್ನು ವಿಂತಿದರು. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬಿಟಿಷರು ಸಮ್ಮತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೇ ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಕ್ರಿ. ಶ. 1945 ರಲ್ಲಿ ಹಿರಾಕುಡನಲ್ಲಿ ಮಹಾನದಿಗೆ ಕೇವಲ ಪ್ರವಾಹ ತಡೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಅಣೆಕಟ್ಟೆ ನಿರ್ಮಿಸುವುದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಯೋಜನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅಣೆಕಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಮನವೊಲಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ಅದರಿಂದಾಗುವ ಉಪಯೋಗಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವೆಂದರೆ ಕೃಷಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮುಂತಾದವು. ದಾಮೋದರ ವ್ಯಾಲಿ, ಬಾಕ್ರಾನಂಗಲ್ ಹಲವಾರು ಯೋಜನೆಗಳು ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಚಿಂತನಧಾರೆಯ ಫಲವೇ ಆಗಿವೆ. ಇದರಿಂದ ಭಾರತ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು.

ಖ್ಯಾತ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಚಿಂತನೆಯ ಫಲವೇ ಇಂದಿನ 'Reserve Bank India'. ಅಂದು ಕ್ರಿ. ಶ. 1935 ರಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ಬರೆದ 'The Problem of Indian Rupee: Its Origin and Its Solution' ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ವಿಚಾರಧಾರೆಯೇ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ 'RBI' ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಈ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಂಚಿನ ಹೆಸರು 'ಅಪೆಕ್ಸ್ ಬ್ಯಾಂಕ್' ಎಂಬುದಾಗಿತ್ತು. ಭಾರತದ ನೊಬೆಲ್ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಪುರಸ್ಕೃತರಾದ ಖ್ಯಾತ ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಾಗಿದ್ದ ಅಮರ್ತ್ಯಸೇನರು ಅಂಬೇಡ್ಕರರನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವುದು, "ನಾನೇನು ಹೊಸದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿಲ್ಲ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದ 'Economic Theory' ಯನ್ನೇ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ." ಇಷ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲದ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಆಲೋಚನೆ ಭಾರತ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದರೆ ಮುಕ್ತವ್ಯಾಪಾರ-ವಹಿವಾಟು ನಡೆಯಬೇಕೆಂಬುದನ್ನು ಅಂದೇ ಘಂಟಾಘೋಷವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಮುಂದಾಲೋಚನೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಇಂದಿಗೂ ಬೆರಗುಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂದೆ ಅವರು ಇಂತಹ ನವನವೀನ ವಿವೇಕಯುತ ಆಲೋಚನೆಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣ ಅವರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ವಿದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕದ ಕೊಲಂಬಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಪದವಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು.

ಪ್ರಜಾತಂತ್ರದ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು

ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿದಾಗ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾರು ಹೋಗದವರೇ ಇಲ್ಲ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಜಾತಂತ್ರ ಕೇವಲ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಿರುವುದಲ್ಲ. ಶ್ರೀಮಂತ-ಆಳು, ಗಂಡ-ಹೆಂಡತಿ, ಸರಕಾರಿ ಕಛೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ಗೌರವಯುತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅದು ಜೀವಂತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಮನೋಭಾವನೆಯಿಂದ ಚಿಂತಿಸಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಅವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆ ನೀಡಿದ ಅಮೇರಿಕದ ಮಾಜಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಅಬ್ರಹಾಂ ಲಿಂಕನ್‌ರು ಹೇಳುವ 'ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಇರುವ ಪ್ರಭುತ್ವವೇ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ' ಇದನ್ನು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಆಲೋಚಿಸುವುದು 'ಯಾವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಯಾವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೋಸ್ಕರ' ಈ ಆಲೋಚನಾ ಪರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ತಳಮಟ್ಟದ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವಾಗ ಇಂದಿನ ಇನ್ನೂ ಮುಂದಿನ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ಅವರು ಅಂದೇ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿಯೂ ಅವರ ಚಿಂತನೆಗಳು ಮೌಲ್ಯಯುತ ಎನಿಸದೆಯಿರದು.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಭಾರತ ಕಂಡ ಒಬ್ಬ ಮಹಾನ್ ನಾಯಕರೆಂಬುದನ್ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ CNN IBN-News 18 ಸುದ್ದಿವಾಹಿನಿ ಒಂದು ಸಮೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿತ್ತು. ಅದೇನೆಂದರೆ '1947 ರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆಗಿಹೋದ ಭಾರತ ಕಂಡ ಅಪರೂಪದ ನಾಯಕರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಭಾರತೀಯ ಯಾರು?' ಹಲವಾರು ಜನರು ಹಲವು ನಾಯಕರ ಹೆಸರನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾಯಕರಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದವರೆಂದರೆ ಡಾ. ಭೀಮರಾವ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಸಾಧನೆ ಜನರ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು.

1930-32 ರ ಮಧ್ಯೆ ನಡೆದ ಮೂರು ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸಭೆಗಳು ನಡೆದದ್ದು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರ ಏರ್ಪಡಿಸಿದಂತಹ ಸಮಾಲೋಚನಾ ಸಭೆಗಳು. 1930 ರ ಮೇ ನಲ್ಲಿ ಸೈಮನ್ ಆಯೋಗ ಮಂಡಿಸಿದ ವರದಿಯ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ನಡೆಸಿದ ಸಭೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಮೂರು ದುಂಡುಮೇಜಿನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕೂಡ ಒಬ್ಬರು. ಮೊದಲನೆಯ ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಭೆ ನಡೆದದ್ದು 1930 ರ ನವೆಂಬರ್-1931 ರ ಜನವರಿವರೆಗೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ದಲಿತವರ್ಗವನ್ನು(ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರನ್ನು) ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಿಧಿಸಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ದಲಿತರಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರಿಗಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮತದಾನದ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಈ ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ವಿರೋಧಿಸಿದರಲ್ಲದೆ ದಲಿತವರ್ಗದವರು ಹಿಂದೂ ಧರ್ಮದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವೆಂದರಲ್ಲದೆ ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯದ ನಡುವಿನ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವು ಪೂನಾ ಒಪ್ಪಂದದಲ್ಲಿ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು. ಅಂಬೇಡ್ಕರರು ದುಂಡು ಮೇಜಿನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತವರ್ಗದವರಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಿಮೀರಿ ಹೋರಾಡಿದರಲ್ಲದೆ ದಲಿತರ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಇತರರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರೆಂಬುದು ಅಷ್ಟೇ ಸತ್ಯ.

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರಿಗಿಂತ ಮುಂಚೆ ಹಲವಾರು ಮಹನೀಯರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಅಂತಹವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುವ ಹೆಸರೆಂದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು 'ಮಹಾತ್ಮಾ' ಎಂಬ ಬಿರುದಿನಿಂದ ಪುರಸ್ಕೃತರಾದ 'ಜ್ಯೋತಿ ಬಾ ಫುಲೆ'. ಇವರು ಕೂಡ ಮಹಿಳೆಯರ ಮತ್ತು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹಲವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಇವರ ನಂತರ ಮಹಿಳೆಯರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಾಳಜಿ ಹಾಗೂ ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದರೆ ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಆರ್ಥಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಗಾಂಧಿ ವ್ಯಯುಕ್ತಿಕ ನೈತಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಲೋಹಿಯಾ ರಾಜಕೀಯ ನೈತಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರು ಸಾಮಾಜಿಕ ನೈತಿಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದರು. ಇದೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಕಳೆದೊಂದು ಶತಮಾನ ಕಂಡ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭಾರತೀಯನಾಗಿ ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆಯ 'ತಾಯಿ ಬೇರು' ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಕಳೆದ ಶತಮಾನದಿಂದ ದಾರ್ಶನಿಕರನ್ನು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ 'ಅಧಿಕಾರಹೀನರ ಮತ್ತು ಲಿಂಗಸೂಕ್ಷ್ಮತೆ' ಈ ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಿ ನೋಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟವರು ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಅವರು. ಮಹಿಳೆಯರು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಅವರಿಗೆ ಆರ್ಥಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ರಾಜಕೀಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಪತ್ರಕರ್ತ ಕೂಡ ಹೌದು. ಮಹಿಳಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಾಗೂ ಇತರ ಹಿಂದುಳಿದವರ ಮತ್ತು ದಮನಿತರ ಬಗ್ಗೆ ಧ್ವನಿಯೆತ್ತುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರು ಹಲವು ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಾರೆ. ಅವೆಂದರೆ ಬಹಿಷ್ಕೃತ ಭಾರತ, ಮೂಕನಾಯಕ, ಸಮತಾ ಮತ್ತು ಜನತಾ. 'Depressed Class Woman Association' ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆದಾಗ ಅಂದು ಸುಮಾರು ಮೂರು ಸಾವಿರ ಮಹಿಳೆಯರು ಸೇರಿದ್ದರು. ಇದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಮಹಿಳೆಯರ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ದೊಡ್ಡ ಸಾಧನೆಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಜಗತ್ತಿನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಅವಲೋಕನ ಮಾಡಿದಾಗ ಹಲವಾರು ಮಹಾನ ಚಿಂತಕರು ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಓದಿದಾಗ, ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನೆನಪಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಅವರ ಬಹುಮುಖ ಪ್ರತಿಭೆ ಮತ್ತು ಬಹುಮುಖ ಸಾಧನೆಗೆ ಹಿಡಿದ ಕೈಗನ್ನಡಿಯಾಗಿದೆ. ಡಾ. ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಪ್ರಜ್ಞಾಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಜೀವಂತವಾಗಿರುವ ಮಹಾನ್ ಚೇತನ ನಮ್ಮನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಾಗೂ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಬದುಕಿನ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕ. ಸುಮಾರು ಅವರು ಹುಟ್ಟಿ 130 ವರ್ಷ ಗತಿಸಿದರೂ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ ಅದು ಹೆಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವರ ವೈಚಾರಿಕ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬಳಕೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಭಾರತದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರಧಾನಿ ನರೇಂದ್ರಮೋದಿಯವರು

ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ನವೆಂಬರ್ 26 ಅನ್ನು 'ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ದಿನ' ಎಂದು ಆಚರಿಸಲು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಇದಾಗಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧ್ಯಯನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ನಡೆದಿದೆ. ಇದರಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದೇನೆಂದರೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಾಧನೆಯಿಲ್ಲದ ಕ್ಷೇತ್ರವಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಅವರು ವ್ಯಕ್ತಿಯಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರ ಸಾಧನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು ಇಂದಿಗೂ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಪ್ರಸ್ತುತವಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತವೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಬಿ.ಆರ್. (1916) ಕ್ಯಾಸ್ಪ್ಸ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ: ದೇರ್ ಮೆಕಾನಿಸಮ್, ಜೆನೆಸಿಸ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್‌ಮೆಂಟ್, ಡಾ.ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್: ರೈಟಿಂಗ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಸ್ಪೀಚಿಸ್, ಸಂ.1, ಎಜುಕೇಷನ್ ಡಿಪಾರ್ಟ್‌ಮೆಂಟ್, ಗೌರ್ಮೆಂಟ್ ಆಫ್ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ, ಬಾಂಬೆ,
- ಅನುಪಮಾ ಎಚ್. ಎಸ್ ; ಬಸವರಾಜು ಸೂಳಿಬಾವಿ. (2016). ಭೀಮಯಾನ (ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಚಿಂತನೆಗಳು), ಲಡಾಯಿ ಪ್ರಕಾಶನ, ಗದಗ.
- ಗುರು, ಮಹೇಶ ಚಂದ್ರ ಬಿ.ಪಿ. (2009), 'ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ ಬದುಕು, ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳ ಪ್ರಸ್ತುತತೆ', ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್‌ರವರ 117ನೇ ಜನ್ಮ ದಿನಾಚರಣೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ಜರುಗಿದ ವಿಶೇಷ ಉಪನ್ಯಾಸ, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ.
- ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ (2003). ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಮತ್ತು ಸಾಧನೆ. ದಿವ್ಯಚಂದ್ರ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ದೇಜಗೌ. (2019). ವಿಚಾರವಾದಿ ಕ್ರಾಂತಿಕಾರ ಡಾ. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್. ಸಪ್ನ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ನಾಗರಾಜ ಡಿ. ಆರ್. (2006). ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ರಾಜಕೀಯ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆ. ಶ್ರೀನಿಧಿ ಪಬ್ಲಿಕೇಷನ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
- ಶಂಕರಪ್ಪ ಚಿ. ಎ. (2002). ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ತತ್ವ ಚಿಂತನೆ. ಚೇತನ್ ಬುಕ್ ಹೌಸ್, ಮೈಸೂರು.